

Боднар Ю.Я.

студентка;

Остапенко Л.О.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний університет «Львівська політехніка»

ПРАВОВИЙ ПОРЯДОК ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

Право на працю є одним з фундаментальних прав людини. Завдяки цьому праву людина втілює свою потребу у здобуванні джерел для існування, здатна реалізовувати свій творчий потенціал, хист тощо. Це право встановлене у різноманітними міжнародно-правовими актами й визнане багатьма державами по цілому світу.

У Конституції України у статті 21 зазначено, що іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються такими ж правами та свободами, а також несуть такі ж обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України [1]. Незважаючи на це, все ж іноземці є обмеженими у певній категорії прав у нашій державі – політичних. Вони не можуть брати участь у виборах і тим паче обіймати посади на державній службі.

Проте, залучати до роботи іноземних громадян можна лише на підставі дозволу на працевлаштування [2]. Крім того, частиною 6 статтею 42 Закону України «Про зайнятість населення» передбачений виключний перелік категорій іноземців, які можуть працювати без дозволу на працевлаштування. Наприклад, до таких категорій відносяться: іноземці, які постійно проживають в Україні на підставі посвідки на постійне проживання, працівники іноземних представництв, зареєстрованих в установленому порядку, біженці, які отримали дозвіл на імміграцію, іноземців, які прибули в Україну для провадження викладацької та/або наукової діяльності у закладах вищої освіти на їх запрошення, працівники іноземних ЗМІ, акредитованих для роботи в Україні, та інші [2].

Дозвіл на працевлаштування видається територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції – Державним центром зайнятості або за його дорученням обласними і прирівняними до них

центрами зайнятості. Для оформлення такого дозволу роботодавцем переважно подається документи, що являють собою: заяву роботодавця, копій сторінок паспортного документа іноземця, кольорової фотокартки іноземця та копії проекту трудового договору (контракту) з іноземцем (ст. 42²) [2]. Як правило, такий дозвіл видається на строк до 1 року, проте при достатньому обґрунтуванні цей термін може бути продовжений. Тривалість безперервного перебування іноземця в Україні не може перевищувати 4 років. Повторне отримання дозволу допускається, але не раніше ніж після 6-місячної перерви.

До того ж, варто зазначити, що дозвіл на працю іноземця є підставою для отримання ним посвідки на тимчасове проживання в Україні, яка дозволяє іноземцю перебувати та проживати в Україні протягом усього строку дозволу [3]. Таку посвідку іноземець може отримати у територіальних органах Державної міграційної служби України.

Кодексом законів про працю України передбачено, зокрема, що трудові відносини іноземних громадян, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях України, регулюються законодавством держави, в якій здійснене працевлаштування (наймання) працівника, та міжнародними договорами України (ст. 8) [4].

Вступ у певні відносини між роботодавцем і працівником розпочинається із укладенням та підписання ними трудового договору чи трудової угоди. Проте, слід також розглянути певні особливості цих договорів не лише із сторони укладення, де одним з контрагентів виступає особа-іноземець, але і загалом.

Розпочати слід саме із трудового договору. За ним працівник зобов'язується виконувати роботу згідно кваліфікації і підпорядковуватись правилам внутрішнього розпорядку і отримувати за це заробітну плату. Відповідно до Закону України «Про правовий статус іноземців» визначено, що іноземці мають рівні з громадянами України права та обов'язки в трудових відносинах, якщо інше не передбачено законодавством України та міжнародними договорами України. Тобто навіть соціальні гарантії будуть забезпечуватися, а це: оплата періоду непрацездатності, допомоги по безробіттю, відпустки, тощо. Важливо, що договір повинен бути укладеним на строк дії дозволу на працевлаштування.

Беручи до уваги трудову угоду – цивільно-правовий договір, то слід зазначити, що чинним законодавством України не передбачено отримання дозволу на працевлаштування в Україні іноземцями, які

оформили свої правовідносини з роботодавцями на підставі цивільно-правових договорів.

Відповідно до частини 1 статті 626 цивільного законодавства, угода являє собою домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків [5]. Тому, якщо для підприємства чи роботодавця надзвичайно важливим є саме результат виконаної роботи, то можна запросити іноземця за цивільно-правовою угодою. За такою угодою доволі часто залучають до праці людей в ІТ-сфері.

Щодо питання удосконалення національного законодавства із працевлаштуванням іноземних громадян, варто зазначити на необхідності розробити зміни до Закону України «Про зайнятість населення» та Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» щодо порядку єдиної процедури для працевлаштування та проживання. Адже іноземець, для того щоб врегулювати своє правове становище повинен звертатися аж у три державні установи: до регіонального центра зайнятості, консульської установи, Державної міграційної служби [6, с. 4]. Також, доволі цікавим є питання надання іноземним студентам-випускникам право перебувати в країні для пошуку роботи. Наприклад, у держав-членів Європейського Союзу можливість зайнятості та термін перебування після завершення навчання не перевищує 9 місяців. Проте в Україні випускники повинні залишити територію держави у семиденний строк [6, с. 4].

Підсумовуючи усе викладене вище, потрібно зазначити, що особи, які є громадянами інших держав завдяки гарантіям міжнародних декларацій, конвенцій та безпосередньо національним законодавством мають право працювати в Україні. Перш за все їм важливо подбати про дозвіл на працевлаштування та перебування в державі. Після цього їхні права у сфері зайнятості є таким ж, що й у громадян України. Проте, у цій сфері національне законодавство потрібно удосконалити та модернізувати аби збільшити привабливість нашої держави для трудових мігрантів з-за кордону.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Закон України «Про зайнятість населення» : Закон від 05.07.2012. База даних «Законодавство України» / ВР України № 5067-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>

3. Гілевич Л. Працівники-іноземці: які справи з їхніми правами. *Юридична газета*. 2019. Вип. № 35(689). База даних. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/pracivnikiiinozemci-yaki-spravi-z-yihnimi-pravami.html>

4. Кодекс законів про працю України : Закон від 10.12.1971. База даних «Законодавство України» / ВР України № 322-08. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

5. Цивільний кодекс України : Закон від 16.01.2003. База даних «Законодавство України» / ВР України № 435-15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

6. Малиновська О. А. Щодо удосконалення порядку працевлаштування іноземців в Україні. *Національний інститут стратегічних досліджень*. С. 1–6 (від 14.04.2020).

Заболотня Ю.В.

студентка,

Інститут права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ЦІЛЬОВОГО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ СІМЕЙ З ДІТЬМИ В УКРАЇНІ

Соціальний захист є сукупністю державних заходів і видатків бюджету, пов'язаних з наданням фінансової допомоги окремим верствам населення, які через незалежні від них причини не мають достатніх для самозабезпечення доходів. Таким чином, можна говорити про те, що рівень надання соціального забезпечення в державі показує в якому стані знаходиться суспільство в цілому, його успішність, ефективність економіки та етап розбудови соціальної правової держави.

Соціальна політика держави щодо підтримки сімей розподіляється на універсальні (гарантовані) соціальні виплати, на які мають право всі громадяни України, іноземці, особи без громадянства, які постійно проживають на території України, а також особи, визнані в Україні